

Uitvoeren systematisch literatuuronderzoek dierstudies 2025

MEER KENNIS MET MINDER DIEREN

Datum: maandag 6 januari 2025

Deadline subsidieoproep: 15 december 2025, 14.00 uur

Colofon

Met kennis werken aan een goede gezondheid voor iedereen. Daar staat ZonMw voor.

ZonMw programmeert en financiert onderzoek en vernieuwing in gezondheid, zorg en welzijn, stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis en signaleert waar kennis nodig is.

ZonMw heeft als belangrijkste opdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Meer Kennis met Minder Dieren kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail mkmd@zonmw.nl of telefoon 070 349 50 30.

Auteur: Martijn Nolte

Datum: 6 januari 2025

www.zonmw.nl

MET KENNIS WERKEN AAN
EEN GOEDE GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

ZonMw

Laan van Nieuw Oost-Indië 334

2593 CE Den Haag

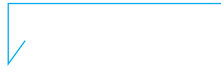
Telefoon 070 349 51 11

info@zonmw.nl

Sociale media

Inhoudsopgave

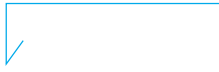
1. Leeswijzer	4
2. Kern subsidieoproep	5
2.1. Doel	5
2.2. Beschikbaar budget	6
2.3. Belangrijke data	6
3. Achtergrond en context	6
3.1. Aanleiding	6
3.2. Impact	7
4. Voorwaarden	7
4.1. Wie kan aanvragen?	7
4.2. Wat kan aangevraagd worden?	8
4.3. Specifieke voorwaarden	8
4.4. Het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag	9
5. Beoordelingsprocedure	10
5.1. Procedure	10
5.1.1. Indienen	10
5.1.2. Beoordelen	10
5.1.3. Besluitvorming	10
5.2. Beoordelingscriteria	10
5.2.1. Kwaliteitscriteria	10
5.2.2. Relevantiecriteria	11
6. Vervolg en verplichtingen	12
6.1. Impactverslag	12
7. Contact en overige informatie	13
7.1. Contact	13
7.1.1. Inhoudelijke vragen	13
7.1.2. Technische vragen	13
7.2. Downloads en links	13

1. Leeswijzer

Deze subsidieoproep valt onder de verantwoordelijkheid van ZonMw. In deze subsidieoproep leest u wat het doel is van de subsidieoproep, hoe de aanvraag- en beoordelingsprocedure zijn ingericht en aan welke voorwaarden de subsidieaanvraag moet voldoen. Daarnaast geeft dit document een overzicht van de verplichtingen die gelden als uw subsidieaanvraag wordt gehonoreerd en hoe u bij vragen contact met ons kunt opnemen.

In deze subsidieronde maken we gebruik van een ander proces. Het proces kan daardoor afwijken van het proces dat u gewend bent. We vragen u hoofdstuk 5 'Beoordelingsprocedure' van de subsidieoproep goed door te lezen.

2. Kern subsidieoproep

2.1. Doel

Met het programma Meer Kennis met Minder Dieren (MKMD) wil ZonMw bijdragen aan hoge kwaliteit en grote relevantie van innovatief (bio)medisch onderzoek en resultaten voor de mens. We streven hierbij naar minder gebruik van dierproeven waar mogelijk.

De subsidieoproep 'Uitvoeren systematisch literatuuronderzoek dierstudies' richt zich op het effectief gebruik van resultaten uit dierstudies door het verhogen van de vindbaarheid en herbruikbaarheid ervan. Deze subsidieoproep stimuleert onderzoekers om na het volgen van de workshop 'Systematisch literatuuronderzoek dierstudies', verzorgd door ZonMw-erkende experts, zelf aan de slag te gaan met het uitvoeren van een systematisch literatuuronderzoek op het terrein van dierexperimenteel onderzoek of van proefdiervrije innovaties. Kijk voor het organiseren van een workshop, en de door ZonMw-erkende experts op de subsidiepagina op [het MKMD-programma](#).

Bij de uitvoering van het project krijgen de onderzoekers begeleiding van de door ZonMw-erkende experts op het gebied van systematisch literatuuronderzoek van dierstudies. Zo wordt de kwaliteit van het systematisch literatuuronderzoek geborgd.

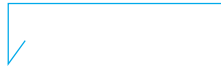
De onderwerpen waarop een systematisch literatuuronderzoek gedaan kan worden zijn heel breed; voorwaarde is dat het op het terrein is van dierexperimenteel onderzoek of van proefdiervrije innovaties. ZonMw vraagt echter ook apart aandacht voor het volgende onderwerp:

Sekse en gender in systematisch literatuuronderzoek dierstudies

Aandacht voor sekse en gender in onderzoek zorgt voor een hogere kwaliteit van onderzoek én beter toepasbare en generaliseerbare onderzoeksresultaten. Bij systematisch literatuuronderzoek van dierstudies (en proefdiervrije innovaties), kan gedacht worden aan manieren waarop sekse en/of gender een rol spelen; dit kan bijvoorbeeld zijn de sekse van de gebruikte proefdieren, de sekse en gender van de verzorger(s) of de sekse van de donor waar de gebruikte cellen van afkomstig zijn.

Mocht uw systematisch literatuuronderzoek zich richten op sekse en gender, dan verzoeken wij dit te vermelden in het aanvraagformulier.

[Lees hier meer over sekse en gender in onderzoek.](#)

2.2. Beschikbaar budget

Het subsidieplafond voor deze subsidieoproep bedraagt in totaal € 500.000,-. Dit is het totale beschikbare subsidiebudget. In deze subsidieronde kunnen een tegemoetkoming in de personele kosten, de kosten van de benodigde begeleiding en eventuele open access kosten worden aangevraagd. De standaard looptijd van het project is 24 maanden. Het aan te vragen bedrag per project bedraagt maximaal € 25.000,-. Subsidieaanvragen kunnen worden ingediend zolang het budget voor de oproep niet is uitgeput.

ZonMw kan besluiten om voor toegekende projecten van deze subsidieoproep een aanvullende subsidieoproep open te stellen, waarmee bijvoorbeeld de praktijktoepassing van de resultaten extra kan worden versterkt.

2.3. Belangrijke data

Subsidieaanvragen voor deze subsidieronde kunnen doorlopend worden ingediend tot uiterlijk 15 december 2025, 14.00 uur CET en worden op volgorde van binnenkomst beoordeeld. Het kan voorkomen dat het subsidieplafond al voor de deadline wordt bereikt. In dat geval sluit de subsidieoproep eerder.

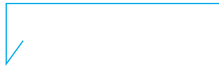
Actie	Tijdstip
Indienen subsidieaanvraag	Doorlopend indienen tot 15 december 2025, 14.00 uur CET
Besluit	Maximaal 13 weken na indiening van de aanvraag
Uiterlijke startdatum	Maximaal 6 maanden na het genomen besluit

3. Achtergrond en context

3.1. Aanleiding

De subsidieoproep 'Uitvoeren systematisch literatuuronderzoek dierstudies' richt zich op het effectief gebruik van resultaten uit dierstudies door het verhogen van de vindbaarheid en herbruikbaarheid ervan. Een focus specifiek op proefdiervrije innovaties is ook toegestaan. Deze subsidieoproep stimuleert onderzoekers om na het volgen van de workshop 'Systematisch Literatuuronderzoek Dierstudies', zelf aan de slag te gaan met het uitvoeren van een systematisch literatuuronderzoek op het terrein van dierexperimenteel onderzoek of proefdiervrije innovaties.

De onderzoekers worden begeleid door ZonMw-erkende experts in de uitvoering van het systematische literatuuronderzoek. Zo wordt de kwaliteit van het systematisch literatuuronderzoek geborgd. Dit literatuuronderzoek moet leiden tot een review artikel dat Open Access gepubliceerd wordt in een internationaal peer-reviewed wetenschappelijk tijdschrift.

3.2. Impact

Onze samenleving staat voor grote maatschappelijke uitdagingen. Het gaat om complexe zaken waarbij de ontwikkeling en benutting van kennis noodzakelijk is voor het bereiken van oplossingen. Deze tijd van toenemende krapte aan middelen, vraagt om een aanpak waarmee we zo veel mogelijk impact kunnen maken met de middelen die we hebben. Alle ZonMw-programma's hebben aandacht voor het bereiken van impact. Dit gebeurt door het stellen van voorwaarden aan kwaliteit en relevantie van de aanvragen en uiteindelijke resultaten. Binnen deze voorwaarden zijn een aantal onderwerpen gedefinieerd die ZonMw belangrijk vindt:

- Vindbare en herbruikbare kennis
- Diversiteit en gelijkwaardige participatie
- Gebruikersgerichte kennisbenutting
- Toekomstbestendige samenleving

4. Voorwaarden

Bij het aanvragen van een subsidie bij ZonMw zijn de [Algemene Subsidievoorwaarden ZonMw 2024](#) en het [Akkoord bekostiging wetenschappelijk onderzoek](#) van toepassing.

ZonMw beoordeelt de subsidieaanvragen op de gestelde voorwaarden die in dit hoofdstuk beschreven staan. Ook dient de subsidieaanvraag aan te sluiten op het doel zoals deze beschreven staat in hoofdstuk 2.1.

4.1. Wie kan aanvragen?

Subsidie kan worden aangevraagd door reeds gepromoveerde onderzoekers of onderzoekers die bezig zijn met een promotietraject aan een Nederlandse instelling. De onderzoeker moet werkzaam zijn bij een organisatie, zogenaamde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersoon, die in Nederland gevestigd is.

- De uitvoerder van het systematisch literatuuronderzoek is de hoofdaanvrager en kan subsidie aanvragen in het kader van deze subsidieoproep.
- De hoofdaanvrager is minimaal bezig met een promotietraject of is al gepromoveerd.
- De hoofdaanvrager is ook de projectleider. Indien de hoofdaanvrager nog niet gepromoveerd is, moet de projectleider de principal investigator (PI) van het achterliggend onderzoeksproject zijn.

Het systematisch literatuuronderzoek wordt uitgevoerd met behulp van ZonMw-erkende experts om de kwaliteit van het systematisch literatuuronderzoek te waarborgen. Eén van de experts maakt deel uit van het projectteam ingevoerd in sectie 2 (Mede-aanvragers) van het aanvraagformulier van ZonMw.

De onderzoekslijn waarvoor het systematisch literatuuronderzoek wordt aangevraagd hoeft niet te zijn voortgekomen uit een door ZonMw of NWO gefinancierd project.

4.2. Wat kan aangevraagd worden?

De volgende activiteiten kunnen worden gefinancierd vanuit de subsidie. U leest hier ook welke activiteiten niet in aanmerking komen voor subsidie:

- Alleen kosten voor activiteiten die gedurende de looptijd van het project gemaakt worden zijn subsidiabel.
- In deze subsidieronde kunt u maximaal € 25.000,- subsidie aanvragen. De looptijd is standaard 24 maanden.
- Deze subsidie bedraagt een tegemoetkoming voor personele kosten, begeleiding door ZonMw-erkende experts, en open-access-publicatiekosten.
- In deze subsidieronde kunt u maximaal €10.000,- aanvragen voor een tegemoetkoming in de salariskosten voor de uitvoerder van het literatuuronderzoek.
- De kosten voor Open Access publicatie kunt u opnemen in de projectbegroting onder de post 'Open Access'. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,- en is onderdeel van het totaal aangevraagde bedrag. Zie voor meer informatie hoofdstuk 5. Het vrijkopen van een publicatie bij tijdschriften met een hybride model wordt niet vergoed;
- De kosten voor begeleiding van het project door een ZonMw-erkende expert worden vergoed. Een schatting van het aantal benodigde uren aan begeleiding, dient via een kennismakingsgesprek met de experts te worden vastgesteld. De begeleidingsuren moeten worden opgenomen in de begroting. De experts kunnen de kosten voor de geplande begeleidingsuren al aan het begin van het project factureren.

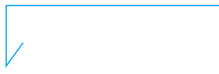
Overzicht inschatting begeleidingsuren

Aantal uur	Max. bedrag
5- 20 uur	tot € 2.500,-
20-40 uur	tot € 5.000,-
40-60 uur	tot € 7.500,-
60-80 uur	tot € 10.000,-

4.3. Specifieke voorwaarden

De volgende voorwaarden zijn specifiek van toepassing op deze subsidieoproep en dienen beantwoord te worden in het aanvraagformulier onder het kopje 'Beschrijf hoe de subsidieaanvraag aansluit op de subsidieoproep specifieke voorwaarden':

- A. Het systematisch literatuuronderzoek betreft wetenschappelijk onderzoek waarbij proefdieren of proefdiervrije innovaties worden gebruikt; geef in het aanvraagformulier aan welke dierproeven of proefdiervrije innovaties het betreft.
- B. De betrokken expert dient ook akkoord te zijn met de methode die wordt gebruikt voor het literatuuronderzoek; geef in het formulier aan met welke expert er contact is geweest. Indien dat niet het geval is, kan dit reden zijn voor vroegtijdige stopzetting van het project en terugvordering van de subsidie;

- C. De uitvoerder van het literatuuronderzoek dient voor de start van het project te hebben deelgenomen aan de workshop '**Systematisch Literatuuronderzoek Dierstudies**' die door de ZonMw-erkende experts wordt verzorgd. Geef in het aanvraagformulier de datum op van de workshop die is gevolgd (of nog gevolgd gaat worden). Voor meer informatie over deze workshop en de voorwaarden wordt u verwezen naar de betreffende subsidiepagina;

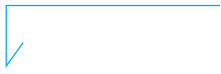
De volgende specifieke voorwaarden zijn ook van toepassing, maar hoeven niet in het aanvraagformulier beantwoord te worden:

- D. Het is verplicht om op basis van het uitgevoerde systematisch literatuuronderzoek een review artikel op te leveren, dat volgens de gouden route Open Access gepubliceerd dient te worden in een internationaal peer-reviewed wetenschappelijk tijdschrift; hier mag alleen van afgeweken worden indien dat is geaccordeerd door een MKMD programmamanager.
- E. Per hoofdaanvrager mag er maximaal één project worden uitgevoerd in deze subsidieronde. Er kan dus maar één subsidieaanvraag worden toegekend per hoofdaanvrager. Dient u meerdere subsidieaanvragen in, dan wordt alleen de eerst ingediende aanvraag in behandeling genomen;
- F. Begeleiding door ZonMw-erkende experts gedurende het gehele project is verplicht om de kwaliteit van het systematisch literatuuronderzoek te waarborgen;
- G. Als de methodologische input van de expert van duidelijke meerwaarde is voor de resultaten en daarmee voor de kwaliteit van het literatuuronderzoek, dan vragen we om de begeleiding te erkennen met een co-auteurschap voor deze expert op de resulterende publicatie. Dit dient voorafgaand aan de start van de begeleiding besproken te zijn;
- H. Om de rapportage kwaliteit van dierexperimenteel onderzoek in systematic reviews te garanderen, verwacht ZonMw dat onderzoekers werken volgens de PRISMA 2020 richtlijnen;
- I. Om de transparantie te verbeteren en onnodige herhaling van systematisch literatuuronderzoek te voorkomen, wordt vereist het onderzoeksprotocol en de uitkomsten via PROSPERO te registreren. Mocht een ander platform voor registratie van toepassing zijn, dan is dat in overleg met de begeleidende expert ook toegestaan;
- J. Het Excel format 'Begroting Overige Instellingen' moet worden gebruikt en bevat kosten voor de afgesproken begeleidingsuren, personeelskosten en open-access kosten;

4.4. Het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag

De volgende voorwaarden zijn gerelateerd aan het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag:

- Schrijf uw subsidieaanvraag in het Nederlands of Engels.
- De volgende bijlagen zijn verplicht om toe te voegen:
 - Begroting volgens het format Begroting Overige Instellingen. Zorg dat de begroting volledig ingevuld en kloppend is. Hier bent u als aanvrager verantwoordelijk voor. Indien de begroting niet klopt voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarden en wordt afgewezen.
- De subsidieaanvraag is volledig ingediend in Mijn ZonMw voor het verstrijken van de deadline.

5. Beoordelingsprocedure

5.1. Procedure

Subsidieaanvragen worden beoordeeld op volgorde van binnenkomst. Het kan voorkomen dat het totale beschikbare subsidiebudget (het subsidieplafond) al voor de deadline wordt bereikt. In dat geval sluit de subsidieoproep eerder en wordt dit via de website van ZonMw gecommuniceerd.

5.1.1. Indienen

Om subsidie aan te vragen in deze subsidieronde maakt u gebruik van Mijn ZonMw. Daar vult u het aanvraagformulier in en voegt u de verplichte bijlagen toe.

Nadat u uw subsidieaanvraag heeft opgesteld in Mijn ZonMw, controleert u zelf of de subsidieaanvraag volledig en juist is ingevuld. Na deze controle dient u de subsidieaanvraag in. De datum en tijd van indiening bepaalt de volgorde van binnenkomst. Blijkt bij de beoordeling dat uw ingediende subsidieaanvraag onvolledig is of onjuistheden bevat, dan wordt deze afgewezen. Als de subsidieoproep nog open is voor indiening, dan kunt u opnieuw een subsidieaanvraag indienen. Dit betekent dat de datum en tijd van uw opnieuw ingediende subsidieaanvraag geldt bij het bepalen van de volgorde van binnenkomst.

5.1.2. Beoordelen

Subsidieaanvragen worden op volgorde van binnenkomst beoordeeld aan de hand van kwaliteits- en relevantiecriteria. Bureau-medewerkers van ZonMw beoordelen of uw subsidieaanvraag aan elk beoordelingscriterium voldoet. Alleen subsidieaanvragen die aan alle beoordelingscriteria voldoen, kunnen worden toegekend.

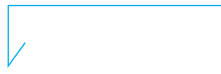
5.1.3. Besluitvorming

Aanvragers ontvangen uiterlijk 13 weken na indiening van de subsidieaanvraag een beschikking. In de beschikking staat beschreven of de subsidieaanvraag wordt toegekend of op basis van welke criteria de subsidieaanvraag wordt afgewezen.

5.2. Beoordelingscriteria

5.2.1. Kwaliteitscriteria

- Doel
Het doel van de subsidieaanvraag, de beoogde resultaten en eindproducten zijn duidelijk beschreven.
De aanvrager heeft helder beschreven wat het doel van het systematisch literatuuronderzoek is en de

specifieke vraagstelling onderbouwd. De beoogde resultaten en eindproducten omvatten ook een toelichting op de verwachte maatschappelijke en wetenschappelijke opbrengsten en hoe dit project mogelijk waarde toevoegt ten opzichte van reeds gepubliceerde reviews.

- Plan van aanpak

In het plan van aanpak staat beschreven:

- Activiteiten/werkwijzen/methoden;
- Tijdenpad;
- Rol- en taakverdeling.

Het is aannemelijk dat met het plan van aanpak het doel bereikt kan worden. Geef een gedetailleerde beschrijving van methoden en analyses die aansluiten op de vraagstelling, met aandacht voor:

- De studiepopulatie en databronnen
- De omschrijving van de interventies
- Primaire en secundaire uitkomstmaten
- Geplande data-analyse
- Aandacht voor sekse en gender in alle relevante fasen van het onderzoek

- Projectgroep

De projectgroep heeft de expertises die nodig zijn voor de uitvoering van het project. Aangegeven dient te worden welke expertise in de onderzoeksgroep aanwezig is en dat er vooraf een kennismakingsgesprek is geweest met een ZonMw-erkende expert om de aanpak te valideren.

- Begroting

In de begroting staat beschreven wie welke kosten maakt. Deze kosten zijn in verhouding tot het plan van aanpak. De begroting sluit aan op de begrotingsvoorwaarden in de subsidieoproep (paragraaf 4.2 & 4.4). Er wordt duidelijk aangegeven wat de kosten zijn voor personeel, begeleiding en publicatie.

5.2.2. Relevantiecriteria

- Aansluiting subsidieoproep

De subsidieaanvraag sluit aan bij het doel van de subsidieoproep. De aanvrager heeft de verbinding tussen het systematisch literatuuronderzoek en de doelstellingen van het MKMD-programma gelegd, met een toelichting op hoe het project de vindbaarheid en herbruikbaarheid van dierstudies en/of proefdiervrije alternatieven bevordert.

- Doelgroepen en stakeholders

Beschrijf voor welke doelgroepen/stakeholders het project relevant is. De aanvrager heeft gespecificeerd hoe het project de wetenschap en relevante maatschappelijke doelgroepen (bijv. onderzoeksinstituten, beleidsmakers) zal ondersteunen door het vergroten van de toegankelijkheid en herbruikbaarheid van bestaande dierstudiegegevens en/of proefdiervrije alternatieven.

- Specifieke voorwaarden uit de subsidieoproep

De subsidieaanvraag sluit aan op de specifieke voorwaarden uit de subsidieoproep (zie paragraaf 4.3). Er is zorgvuldig puntsgewijs (A t/m C) beschreven hoe de aanvraag aan de specifieke subsidievoorwaarden voldoet onder het kopje 'Beschrijf hoe de subsidieaanvraag aansluit op de subsidieoproep specifieke voorwaarden'.

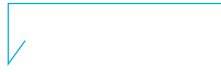
6. Vervolg en verplichtingen

Direct na ontvangst van een positieve beschikking, wordt het volledige subsidiebedrag overgemaakt. U dient bij de uitvoer van uw project aan onderstaande verplichtingen te voldoen:

- **Start- en einddatum**
De beoogde startdatum dient na het subsidiebesluit te liggen. Neem als datum minimaal 3 maanden na indiening van de aanvraag. Het project moet uiterlijk 6 maanden na de verzenddatum van de beschikking starten. Alleen in bijzondere gevallen kan hiervan worden afgeweken. Neem hiervoor binnen de termijn van 6 maanden contact op met uw contactpersoon bij ZonMw (zie paragraaf 6.1).
- **Meldingsplicht**
Voor deze subsidie wordt geen voortgangsrapportages opgevraagd. Hier staat echter tegenover dat de meldingsplicht consequent wordt gehanteerd. Dit betekent dat wanneer er wijzigingen in het project of de planning optreden, u verplicht bent deze wijzigingen tijdig aan ZonMw te melden. Gebruik hiervoor het wijzigingsformulier in Mijn ZonMw of meld de wijziging bij het programmteam via MKMD@zonmw.nl. Mocht blijken dat u zich niet heeft gehouden aan de meldingsplicht, dan kan dit gevolgen hebben voor het aan u verleende subsidiebedrag.
- **Bewijs van prestatielevering**
Voor deze subsidieronde worden de subsidies direct vastgesteld. De subsidieaanvrager hoeft geen financiële administratie bij te houden, maar moet wel stukken bewaren als bewijs dat de activiteiten waarvoor subsidie is aangevraagd zijn uitgevoerd zoals aangegeven in de aanvraag. Voor deze oproep is dit een PDF, DOI of URL van de publicatie voorkomend uit het systematisch literatuuronderzoek. Dit zal na afloop van het project worden opgevraagd.
- **Herbruikbare kennis uit subsidies**
ZonMw stelt altijd minimaal verplicht dat wetenschappelijke publicaties die voortkomen uit ZonMw-subsidies direct toegankelijk zijn voor iedereen volgens de [Open Access voorwaarden](#). Van projectleiders wordt verwacht dat zij ten minste die data en/of niet-numerieke resultaten die ten grondslag liggen aan de conclusies van binnen het project gepubliceerde werken zo openbaar mogelijk maken, gelijktijdig met de publicatie zelf.

6.1. Impactverslag

Na het verstrijken van de einddatum van uw project wordt u gevraagd te rapporteren over de impact van uw project. U ontvangt een taak voor het opstellen van dit impactverslag in [Mijn ZonMw](#).

7. Contact en overige informatie

7.1. Contact

7.1.1. Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen over deze subsidieoproep contact op met:

• Contact programmteam	Annelies van Buuren
• Functie	Programmasecretaris
• Telefoon	070 349 5030
• E-mailadres	mkmd@zonmw.nl.

7.1.2. Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van Mijn ZonMw, het online indiensysteem van ZonMw, contact op met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

7.2. Downloads en links

Op de ZonMw website leest u meer over:

- [Begrotingsformats](#)